

Redegørelse om regional vækst og konkurrenceevne

Redegørelse om regional vækst og konkurrenceevne

Redaktionen afsluttet 17. februar 2016

Publikationen kan hentes elektronisk på
Erhvervsstyrelsens hjemmeside
www.regionalt.dk

Foto

Colourbox.com

ISBN

Elektronisk udgave: 978-87-90774-59-2

ISSN

Elektronisk udgave: 2245-9804

Erhvervsstyrelsen

Regional Udvikling

Vejlsøvej 29

8600 Silkeborg

Tlf: 35 29 10 00

erst@erst.dk

www.regionalt.dk

1. Velstand, produktivitet og arbejdsudbud.....	5
Velstand	5
Produktivitet.....	6
Arbejdsudbud	8
2. Arbejdsmarked.....	9
Ledighed	9
Beskæftigelse	9
Erhvervsstruktur	10
Voksen- og efteruddannelse	10
3. Uddannelse.....	11
Ungdomsuddannelse	11
Videregående uddannelser	13
4. Innovation, forskning og udvikling.....	15
Innovation i danske virksomheder.....	15
Omsætning fra nye varer og tjenester	15
Investeringer i forskning, udvikling og innovation	16
Patenter og varemærker.....	17
Innovative og højtuddannede medarbejdere.....	18
Samspil om innovation	18
5. Iværksættere og vækstvirksomheder.....	20
Nyetablerede virksomheder.....	20
Eksport i nyetablerede virksomheder	20
Vækstiværksættere	21
Vækstvirksomheder	21
Nye virksomheders overlevelse	22
Iværksætterkompetencer	22
Højtkvalificeret arbejdskraft i nye virksomheder.....	22
Adgang til kapital	23
Målemetode.....	24

Redegørelse om regional vækst og konkurrenceevne gør status på den regionaløkonomiske udvikling i Danmark med særlig fokus på områder, hvor de regionale vækstfora kan bidrage til at styrke rammevilkårene og dermed medvirke til at styrke den regionale vækst og jobskabelse. Redegørelsen tager udgangspunkt i de nationale og internationale tal fra regeringens *Redegørelse om vækst og konkurrenceevne, februar 2016*.

Redegørelsen indeholder regionale tal for velstand og produktivitet, arbejdsmarked, uddannelse, innovation, forskning og udvikling samt iværksætteri og giver både et billede af status for de enkelte regioner samt udviklingen i de centrale nøgleindikatorer.

Redegørelsen viser, at der er økonomisk fremgang i alle regioner, om end væksten stadig er forholdsvis svag. Kun i Region Hovedstaden er BNP pr. indbygger næsten tilbage på niveauet før krisen. I de fire øvrige regioner ligger BNP pr. indbygger fortsat betydeligt under niveauet før krisen. Det afspejler, at de fire regioner blev forholdsvis hårdt ramt under krisen og har oplevet mindre stærk vækst end Region Hovedstaden de seneste år.

I alle regioner, inkl. Region Hovedstaden, er den største udfordring at få sat skub i produktivitetsvæksten, som i en årrække har været forholdsvis svag i Danmark sammenlignet med de fleste andre OECD-lande. Udfordringen synes at være særligt udtalt i de private serviceerhverv, som i alle regioner har en betydeligt lavere fremgang i produktiviteten end fremstillingserhvervene.

Vejen til at øge produktivitetsvæksten går blandt andet over at forbedre rammevilkårene og præstationerne med hensyn til innovation, uddannelse og iværksætteri. På nogle af disse områder har der været forbedringer de seneste år, mens der på andre har været stilstand. Befolkningsandelen, som har en ungdomsuddannelse eller en højere uddannelse, har de seneste år været stort set konstant i alle regioner undtagen Region Sjælland, som har oplevet et fald. I alle regioner falder søgningen til erhvervsuddannelser, og samtidig er frafaldet stigende. Udviklingen er betydeligt mere positiv på de videregående uddannelser, særligt i Region Hovedstaden og Region Midtjylland.

Innovation er en vigtig kilde til fremgang i produktiviteten. Ca. 45 pct. af de danske virksomheder udfører produkt-, proces-, markedsførings- eller organisationsinnovation. Andelen har været uændret eller svagt faldende i alle regioner de seneste år. Også de private investeringer i udvikling og forskning har udvist en faldende tendens.

Det er positivt, at antallet af nyetablerede virksomheder er øget betydeligt i alle regioner de seneste par år, og at andelen af nye virksomheder med mindst fem ansatte, som kommer ind i solide vækstforløb, ligeledes er på vej op.

De regionale udviklingstendenser, som er beskrevet i *Redegørelse om regional vækst og konkurrenceevne*, dækker over nogle betydelige lokale forskelle og udviklingstendenser, som er nærmere belyst i *Vækst og udvikling i hele Danmark*, kapitel 5 i regeringens *Redegørelse om vækst og konkurrenceevne* og den kommende regional- og landdistriktpolitiske redegørelse.

Erhvervsstyrelsen, 2016

1. Velstand, produktivitet og arbejdsudbud

Velstand og produktivitet

Velstanden i Danmark er fortsat relativt høj i forhold til det øvrige OECD-område, men vi har tabt terræn, fordi vi i en længere årrække har haft en forholdsvis svag vækst.¹

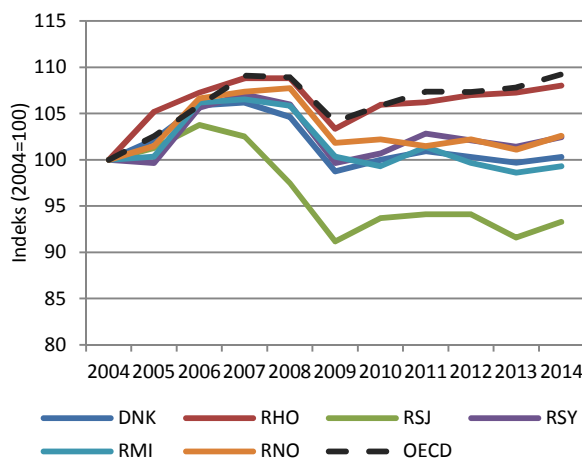
Udviklingen i velstanden afhænger især af udviklingen i produktiviteten. På kort sigt kan velstanden både øges ved at hæve arbejdsudbuddet og igennem stigende produktivitet, men på længere sigt skal stigende velstand hovedsageligt komme igennem øget produktivitet. Og netop produktiviteten er igennem en årrække steget relativt svagt i samtlige danske regioner.

Velstand

Velstanden (opgjort ved BNP pr. indbygger) har været stigende i alle fem regioner fra 2013 til 2014. Region Hovedstaden er tæt på at være tilbage på samme niveau som før den økonomiske krise, mens de øvrige regioner fortsat ligger et stykke under. Region Sjælland har oplevet den kraftigste vækst i BNP pr. indbygger det seneste år (ca. 1,8 pct.), mens fremgangen har været mere moderat i Region Hovedstaden og Region Midtjylland (ca. 0,7 pct.). Set over hele perioden 2004-2014 har Region Hovedstaden oplevet den kraftigste fremgang i velstanden (ca. 8 pct.), mens BNP pr. indbygger i Region Sjælland ligger knap 7 pct. under niveauet i 2004. Udviklingen i Region Sjælland afspejler både en relativ beskeden fremgang i BNP pr. indbygger frem mod til 2007, og at Sjælland oplevede en kraftigere nedgang i de efterfølgende år.

Set over tiårsperioden 2004-2014 har væksten i Region Hovedstaden været næsten den samme som OECD-gennemsnittet, mens de øvrige fire danske regioner har haft en betydeligt lavere vækst.² I Danmark som helhed er BNP pr. indbygger stort set på samme niveau i 2014 som i 2004, mens den gennemsnitlige årlige vækst i OECD-området har været 0,9 pct.

Figur 1.1 Udvikling i regionalt BNP pr. indbygger, 2004-2014 (indeks 2004=100)

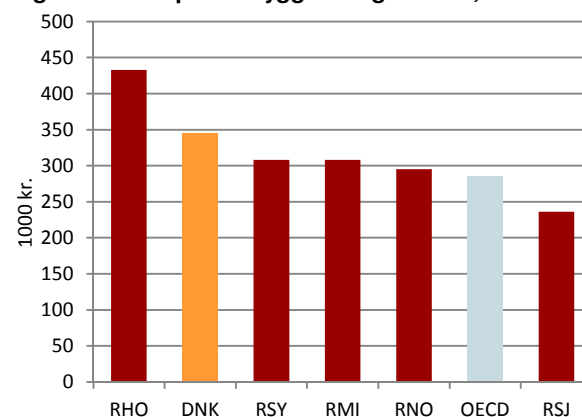

Anm.: BNP er opgjort i 2010-priser, kædede værdier. DNK er opgjort inkl. kategorien "uden for regioner" (råstofindvinding mv.). Tal for de seneste to dataår er foreløbige.

Kilde: Danmarks Statistik og OECD.Stat.

Også velstandsniveauet varierer på tværs af regionerne. BNP pr. indbygger er klart højest i Region Hovedstaden, mens Region Sjælland har det laveste niveau. Velstandsniveauet i de tre vstdanske regioner ligger lidt under landsgennemsnittet. I alle danske regioner undtagen Region Sjælland er BNP pr. indbygger større end OECD-gennemsnittet.

Figur 1.2 BNP pr. indbygger i regionerne, 2014

Anm: BNP pr. indbygger er opgjort i årets priser. OECD-gennemsnittet er beregnet som et simpelt gennemsnit af købekraftkorrigeret BNP pr. indbygger. Tal for de seneste to dataår er foreløbige.

Kilde: Danmarks Statistik og OECD.Stat.

Region Sjællands efterslæb med hensyn til BNP pr. indbygger kan i betydelig grad tilskrives pendling.³ Mange indbyggere i Region Sjælland pendler til Region Hovedstaden for at komme på arbejde. Disse personer trækker BNP pr. indbygger nedad i Region

¹ Regeringen: Redegørelse om vækst og konkurrenceevne (2016).

² OECD-gennemsnittet beregnes igennem kapitlet som et simpelt gennemsnit af følgende OECD-lande: Australien, Østrig, Belgien, Canada, Schweiz, Chile, Tjekkiet, Tyskland, Danmark, Spanien, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Ungarn, Island, Irland, Israel, Italien, Japan, Sydkorea, Mexico, Norge, New Zealand, Polen, Portugal, Slovakiet, Slovenien, Sverige, Tyrkiet, UK og USA.

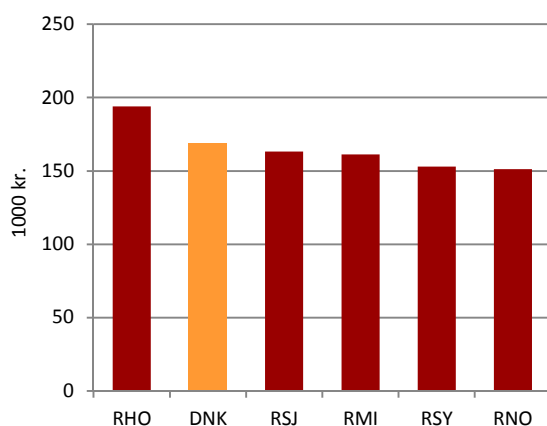
³ Erhvervsstyrelsen: Redegørelse om regional vækst og konkurrenceevne 2014

1. Velstand, produktivitet og arbejdsudbud

Sjælland (og opad i Region Hovedstaden), fordi BNP opgøres på arbejdsstedet, mens indbyggertallet opgøres på bopælen.⁴

For at tage højde for pendling mellem regionerne kan den regionale værdiskabelse i stedet belyses ved erhvervsindkomsten pr. indbygger. Erhvervsindkomsten opgøres ligesom indbyggertallet på bopælsadressen. De regionale forskelle i værdiskabelse reduceres betydeligt, når der måles på erhvervsindkomst pr. indbygger.⁵ Region Hovedstaden ligger således kun lidt over landsgennemsnittet, mens de øvrige regioner ligger en smule under landsgennemsnittet.

Figur 1.3 Erhvervsindkomst pr. indbygger, 2014

Kilde: Danmarks Statistik.

Produktivitet

De regionale forskelle i velstandsniveauet skyldes ikke kun pendling mellem regionerne, men – nok så vigtigt – også forskelle i den regionale produktivitet.

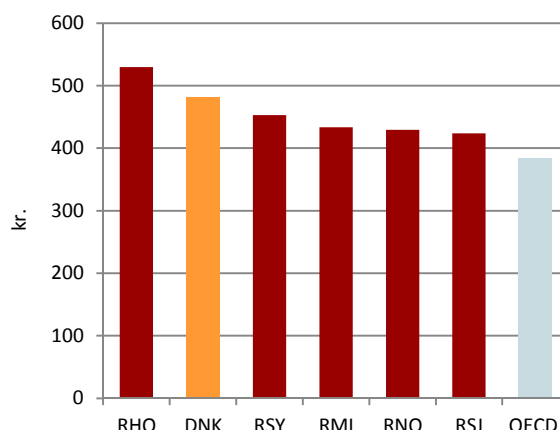
Produktiviteten er et mål for evnen til at udnytte de tilgængelige ressourcer. Hvis der kan skabes mere (eller samme) værdi uden at øge ressourceforbruget (eller med et mindre ressourceforbrug), er det et udtryk for produktivitsfremgang.

Produktiviteten (målt som BNP pr. arbejdstime) er klart højest i Region Hovedstaden, mens produktivitsniveauet i de øvrige regioner ligger under landsgennemsnittet. Produktivitsniveauet ligger over OECD-gennemsnittet i alle regioner.

⁴ Personer, som pendler fra Region Hovedstaden til Region Sjælland, har den modsatte effekt, men netto er der en meget stor pendling fra Region Sjælland til Region Hovedstaden.

⁵ Erhvervsindkomsten skal tolkes med forbehold for, at den ikke måler den samlede værdiskabelse, men kun den del, som tilfalder arbejdskraften.

Figur 1.4 Produktivitsniveau i regionerne, 2014

Anm.: Produktiviteten er opgjort som BNP pr. arbejdstime. DNK er opgjort inkl. kategorien "uden for regioner" (råstofindvinding mv.). Australien, Canada, Chile, Island, Japan, Mexico, New Zealand og Tyrkiet indgår ikke i beregningen af OECD-gennemsnittet pga. manglende data. Tal for de seneste to dataår er foreløbige.

Kilde: Danmarks Statistik og OECD.Stat.

Den regionale variation i det samlede produktivitsniveau afspejler både regionale forskelle i *branchesammensætning* (erhvervsstruktur) og regionale forskelle i *brancheproduktivitet*.

Branchesammensætningen fortæller, hvor stor en del af forskellen på regionens produktivitet og hele landets produktivitet, der kan tilskrives regionens erhvervsstruktur. Hvis brancher med høj produktivitet på landsplan fylder forholdsvis meget i regionen (målt på beskæftigelsesandel), vil regionens samlede produktivitet blive trukket op. Hvis brancher med høj produktivitet omvendt fylder forholdsvis lidt i regionen, vil regionens samlede produktivitet blive trukket ned sammenlignet med landsgennemsnittet.

Brancheproduktiviteten beskriver, om den regionale produktivitet inden for de enkelte brancher er høj eller lav sammenlignet med landsgennemsnittet. Hvis den regionale produktivitet i en given branche er højere (lavere) end samme branches produktivitet på landsplan, vil regionens samlede produktivitet blive trukket op (ned) i forhold til landsgennemsnittet.

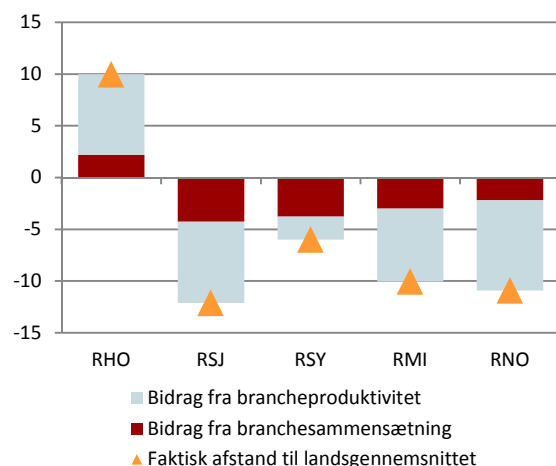
Det relativt høje produktivitsniveau i Region Hovedstaden kan især tilskrives en høj brancheproduktivitet. Samtidig fylder erhverv med en høj produktivitet forholdsvis meget i Region Hovedstaden ("gunstig" branchesammensætning).

For Region Sjælland, Region Nordjylland og Region Midtjylland kan afstanden til landsgennemsnittet især tilskrives en lav brancheproduktivitet. Samtidig bidrager branchesammensætningen også til at trække produktivitsniveauet ned i forhold til landsgennem-

1. Velstand, produktivitet og arbejdsudbud

snittet. I Region Syddanmark bidrager branchesammensætningen også negativt til produktiviteten, men til gengæld er produktiviteten i de syddanske brancher kun en anelse lavere end landsgennemsnittet.

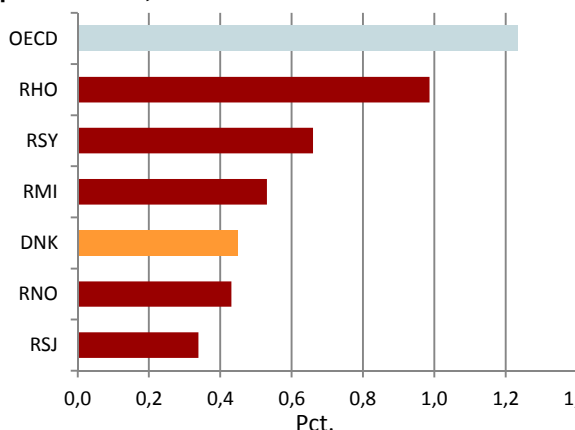
Figur 1.5 Regionalt produktivitsniveau i forhold til landsgennemsnittet, 2014

Anm.: Produktiviteten er opgjort som BVT pr. time. Hele landet er opgjort ekskl. kategorien "uden for regioner" (råstofindvinding mv.). Tal for de seneste to dataår er foreløbige.
Kilde: Danmarks Statistik

I en international sammenhæng har Danmark et relativt højt produktivitsniveau, mens udviklingen i produktiviteten (BNP pr. time) igennem en længere år-række har været svag i forhold til de øvrige OECD-lande. Den lave produktivitsvækst går igen i alle fem regioner, om end væksten varierer betydeligt. Region Hovedstaden har oplevet den kraftigste vækst i produktiviteten fra 2004 til 2014, mens produktivitsvæksten har været lavest i Region Nordjylland og Region Sjælland.

Figur 1.6 Gennemsnitlig årlig vækst i regional produktivitet, 2004-2014

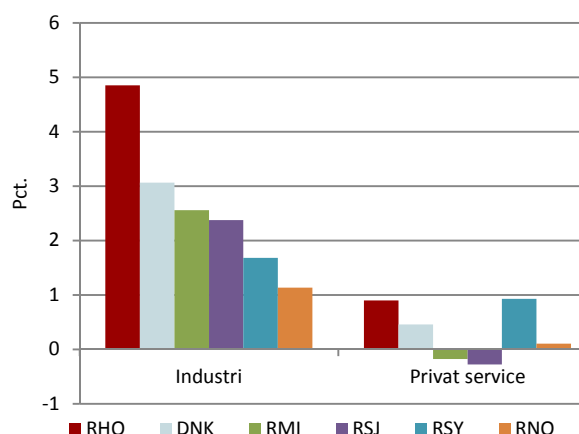

Anm.: Produktiviteten er opgjort som BNP pr. arbejdstime, hvor BNP er målt i 2010-priser, kædede værdier. DNK er opgjort inkl. kategorien "uden for

regioner" (råstofindvinding mv.). Tal for de seneste to dataår er foreløbige. Australien, Canada, Schweiz, Chile, Island, Japan, Mexico, New Zealand og Tyrkiet indgår ikke i beregningen af OECD-gennemsnittet pga. manglende data.
Kilde: Danmarks Statistik og OECD.Stat.

Udviklingen i den samlede produktivitsvækst afhænger af væksten i de enkelte brancher. Alle fem regioner har oplevet en betydelig produktivitsfremgang i industrien, mens fremgangen har været svag eller negativ i de private serviceerhverv.⁶ Region Hovedstaden har haft den højeste produktivitsvækst i industrien, mens Region Nordjylland har oplevet den svageste produktivitsvækst i industrien. Region Syddanmark og Region Hovedstaden har oplevet den kraftigste fremgang i produktiviteten i serviceerhvervene, mens både Region Sjælland og Region Midtjylland har oplevet negativ produktivitsvækst inden for serviceerhvervene.

Figur 1.7 Gennemsnitlig årlig produktivitsvækst i industrien og private serviceerhverv, 2004-2014

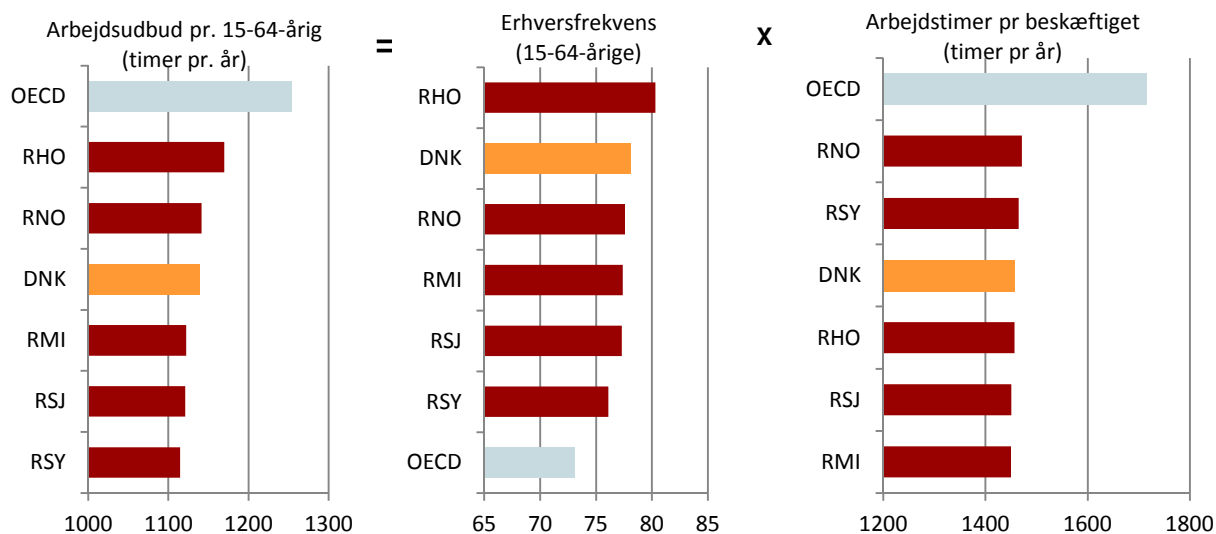

Anm.: Produktiviteten er opgjort som bruttoværditilvækst pr. arbejdstime i 2010-priser, kædede værdier. Private serviceerhverv omfatter brancherne Handel, Transport, Hoteller og restauranter, Information og kommunikation, Finansiering og forsikring, Ejendomshandel og udlejning af erhvervslejemål, Boliger, Vidensservice og Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service. Tal for de seneste to dataår er foreløbige.
Kilde: Danmarks Statistik

⁶ Den svage udvikling i produktiviteten i de private serviceerhverv kan blandt andet skyldes, at konkurrencen i Danmark ikke er tilstrækkeligt velfungerende i en række brancher, herunder særligt i de hjemmemarkedsorienterede erhverv, jf. Regeringen: Redegørelse og vækst og konkurrenceevne (2016).

1. Velstand, produktivitet og arbejdsudbud

Figur 1.8 Samlet arbejdsudbud, erhvervsfrekvens og arbejdstimer pr. beskæftiget, 2014

Anm.: I beregningerne af det samlede arbejdsudbud pr. 15-64-årig er det forudsat, at ledige udbyder samme gennemsnitlige antal timer som beskæftigede. Erhvervsfrekvensen er opgjort på bopæl, mens antal timer pr. beskæftiget er opgjort på arbejdssted. Australien, Canada, Island, Japan, Mexico, New Zealand, Portugal og Tyrkiet indgår ikke i beregningen af OECD-gennemsnittet pga. manglende data.
Kilde: Danmarks Statistik, Eurostat og OECD.Stat.

Arbejdsudbud

Ud over produktiviteten afhænger velstandsniveauet af, hvor meget befolkningen arbejder.

I international sammenhæng er arbejdsudbuddet i Danmark – målt ved antal arbejdstimer pr. indbygger i den erhvervsaktive alder – relativt lavt. Det skyldes især, at den gennemsnitlige arbejdstid pr. beskæftiget er forholdsvis lav i Danmark, mens erhvervsfrekvensen – andelen af indbyggere i den arbejdsdygtige alder, som står til rådighed for arbejdsmarkedet – omvendt ligger over OECD-gennemsnittet.

Internt i Danmark er arbejdsudbuddet klart størst i Region Hovedstaden. Det skyldes, at erhvervsfrekvensen er betydeligt højere i Region Hovedstaden end i de øvrige regioner. Arbejdsudbuddet i Region Nordjylland er også forholdsvis højt, hvilket afspejler, at de beskæftigede nordjyder arbejder forholdsvis mange timer pr. år.

2. Arbejdsmarked

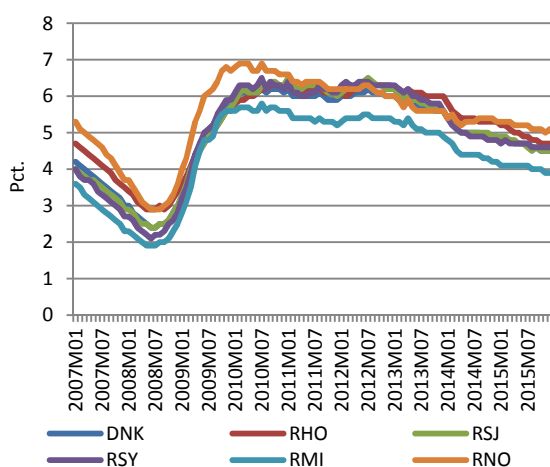
Et fleksibelt arbejdsmarked

Det er afgørende for virksomhedernes konkurrencedygtighed, at de har adgang til kvalificeret arbejdskraft. Et fleksibelt arbejdsmarked sikrer, at arbejdskraften kommer derhen, hvor den efterspørges.

Ledighed

Ledigheden har været faldende i alle danske regioner de seneste år. Ledighedsniveauet svinger fra knap 4 pct. i Region Midtjylland til godt 5 pct. i Region Nordjylland. Sammenlignet med udlandet er ledigheden relativt lav i de danske regioner.

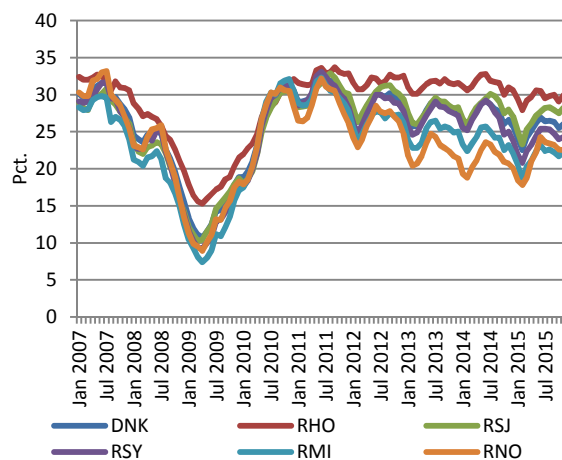
Figur 2.1 Bruttoledige i pct. af arbejdsstyrken, januar 2007-december 2015

Anm.: Sæsonkorrigerede data.
Kilde: Danmarks Statistik

Den økonomiske krise har øget langtidsledigheden. Særligt fra 2009 og frem til 2011 steg andelen af langtidsledige i alle regioner. Før 2011 var der ikke de store regionale variationer, men disse er øget efterfølgende. I Region Hovedstaden er ca. 30 pct. af de ledige langtidsledige, hvilket er på niveau med sommeren 2011. I de øvrige regioner har der været en svagt faldende tendens siden 2011, særligt i Midtjylland og Nordjylland, hvor færre end hver fjerde ledige er langtidsledig.

Figur 2.2 Langtidsledige i pct. af alle bruttoledige, januar 2007-december 2015

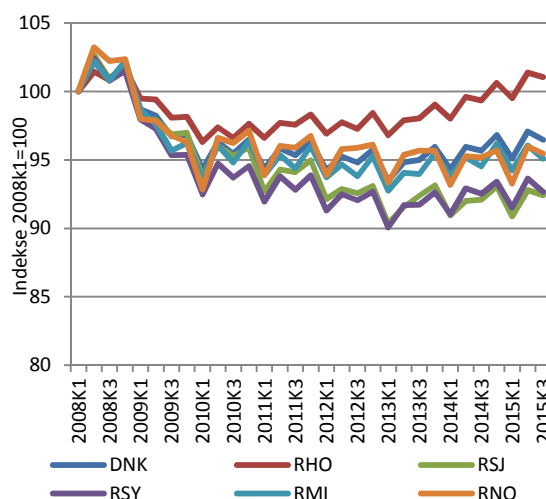

Anm.: En person er langtidsledig, hvis personen er ledig i den sidste målte måned og har modtaget dagpenge eller start/kontanthjælp i mindst 80 pct. af de foregående 52 uger. Altså en ledighedsgrad på minimum 0,8. Data er ikke sæsonkorrigeret.
Kilde: Jobindsats.dk

Beskæftigelse

Den private beskæftigelse har været stigende i Region Hovedstaden siden starten af 2010. I Syddanmark og Sjælland har der været en svag nedadgående tendens i samme periode, mens beskæftigelsen har været stort set uændret i Nordjylland og Midtjylland (bortset fra sæsonudsving).

Figur 2.3 Udvikling i den private lønmodtagerbeskæftigelse, 2008K1-2015K3

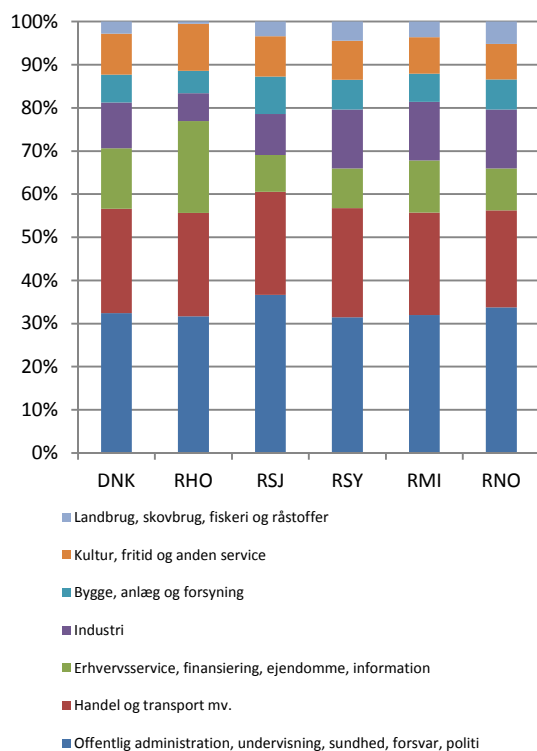
Anm.: Beskæftigelsen er opgjort som antal fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere og er opgjort på lønmodtagernes arbejdssted. Data er ikke sæsonkorrigeret.
Kilde: Danmarks Statistik

2. Arbejdsmarked

Erhvervsstruktur

Erhvervsstrukturen varierer en del på tværs af regioner. I alle regioner er andelen beskæftiget i den offentlige sektor ca. en tredjedel, bortset fra Region Sjælland, hvor andelen er 37 pct. Handel og transport udgør ca. 25 pct. i alle regioner. Erhvervsservice, finansiering og forsikring, ejendomshandel samt information og kommunikation fylder klart mest i Region Hovedstaden (ca. 21 pct.). I de øvrige regioner er andelen blot 13-15 pct. Til gengæld fylder industrien, bygge/anlæg/forsyning og de primære erhverv væsentligt mere i de øvrige regioner end i Region Hovedstaden.

Figur 2.4 Beskæftigelsen fordelt på brancher, 2013

Kilde: Danmarks Statistik

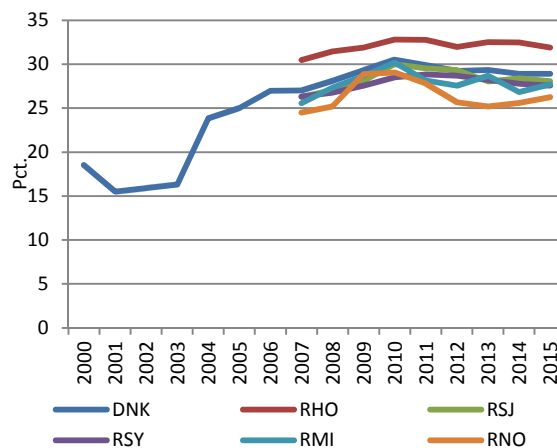
Voksen- og efteruddannelse

Det er vigtigt, at arbejdsstyrkens kompetencer udvikler sig i takt med virksomhedernes behov.

Danmark har en høj deltagelse i voksen- og efteruddannelse i international sammenhæng. Blandt de 30-64 årige har knap 30 pct. deltaget i voksen- og efteruddannelse i de seneste 4 uger. I Region Hovedstaden er andelen lidt højere. Uden for Hovedstaden har der været et svagt fald i voksen- og efteruddannelsesaktiviteterne siden 2010, særligt i Region Nord-

jylland, der dog de seneste 2 år har haft en stigende andel.

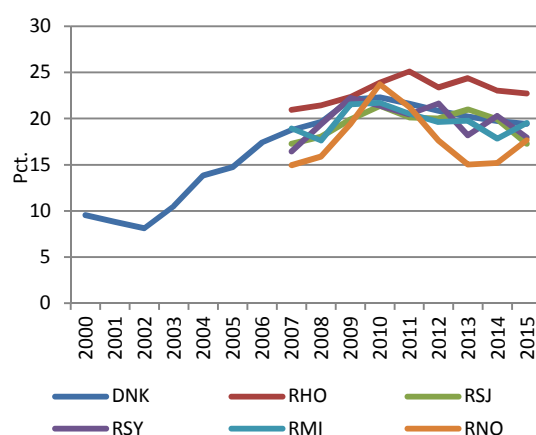
Figur 2.5 Andel 30-64 årige, som har deltaget i uddannelse de seneste 4 uger, 2000-2015

Kilde: Danmarks Statistik, AKU.

Også de danske uflaglærte har i international sammenhæng en relativ høj deltagelse i voksen- og efteruddannelse. Regionalt er tendensen den samme som for aldersgruppen som helhed, nemlig en relativt høj andel uflaglærte i voksen- og efteruddannelse i Region Hovedstaden og med tendens til fald i de øvrige regioner siden 2010. Andelen er dog steget i Nordjylland det seneste år, og regionen er nu igen på niveau med Region Syddanmark og Region Sjælland.

Figur 2.6 Andel uflaglærte 30-64 årige, som har deltaget i uddannelse de seneste 4 uger, 2000-2015

Kilde: Danmarks Statistik, AKU

3. Uddannelse

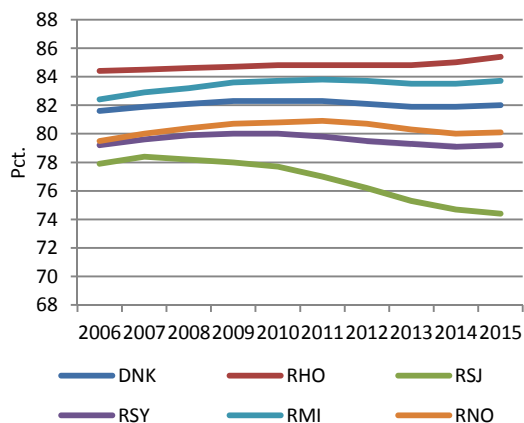
Uddannelse og kompetencer

Virksomhedernes adgang til en veluddannet arbejdsstyrke med viden og kompetencer på et internationalt konkurrencedygtigt niveau er afgørende for konkurrenceevne, vækst og velstand.

Ungdomsuddannelse

Andelen af de 25-34-årige, der har gennemført mindst en ungdomsuddannelse, har på landsplan ligget relativt konstant på ca. 82 pct. i hele perioden 2006 til 2015. Andelen varierer betydeligt regionalt, fra knap 86 pct. i Region Hovedstaden til godt 74 pct. i Region Sjælland. I de senere år har andelen med mindst en ungdomsuddannelse været stort set konstant i alle regioner, bortset fra Region Sjælland, som har oplevet et betydeligt fald.

Figur 3.1 Andel 25-34-årige med mindst en ungdomsuddannelse, 2006-2015

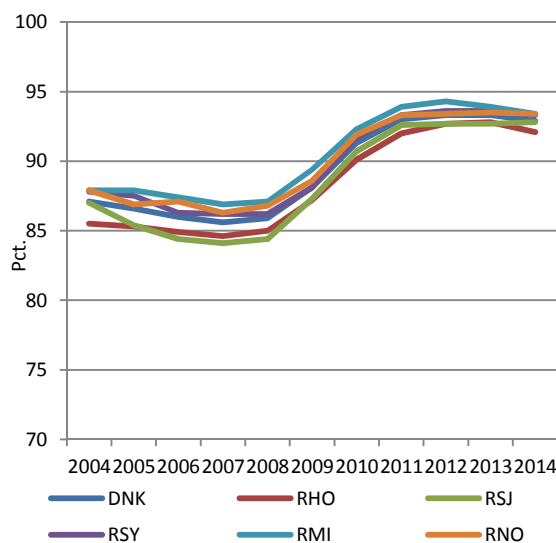
Anm.: Højeste fuldførte uddannelse er opgjort pr. 1. oktober året før, mens alder er opgjort 1. januar i året. Beregningerne medtager ikke indvandrere, da det ikke er fuldt ud muligt at belyse indvandrernes medbragte uddannelsesniveau.

Kilde: Danmarks Statistik

Figur 3.1. viser det faktiske uddannelsesniveau i 2015. Befolkningens uddannelsesniveau kan også belyses ved hjælp af Profilmødelen, der viser det *fremtidige* uddannelsesniveau, hvis befolkningens uddannelsesadfærd (studietider, fuldførelsesprocenter og overgange mellem uddannelser) fortsætter som i dag.

Ifølge profilmødelen er andelen af en ungdomsårgang, der forventes at gennemføre en ungdomsuddannelse, vokset i alle regioner i perioden 2008 til 2011, mens den har været uændret eller svagt faldende fra 2012 til 2014. I alle regioner ventes 92-93 pct. af en ungdomsårgang at gennemføre en ungdomsuddannelse inden for 25 år efter 9. klasse.

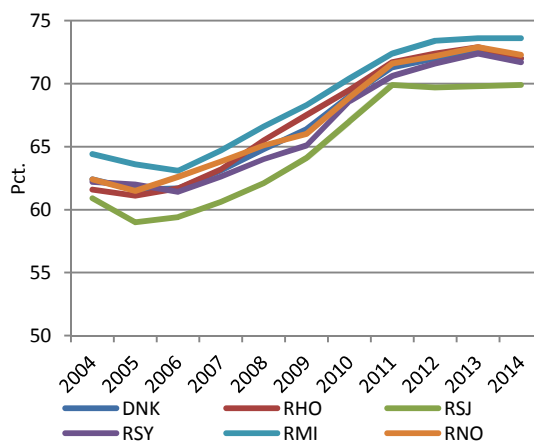
Figur 3.2 Andel af en ungdomsårgang, som forventes at gennemføre mindst en ungdomsuddannelse 25 år efter 9. klasse, 2004-2014

Kilde: Uni-C Statistik & Analyse (Profilmodellen)

Profilmodellen kan også bruges til at belyse den forventede uddannelsesadfærd over en kortere tidshorisont. Andelen af en ungdomsårgang, der forventes at gennemføre mindst en ungdomsuddannelse efter 5 år, var voksende i alle regioner frem til 2011, hvorefter niveauet har været stort set uændret og under 75 pct. i alle regioner.

Figur 3.3 Andel af en ungdomsårgang, som forventes at gennemføre mindst en ungdomsuddannelse 5 år efter 9. klasse, 2004-2014

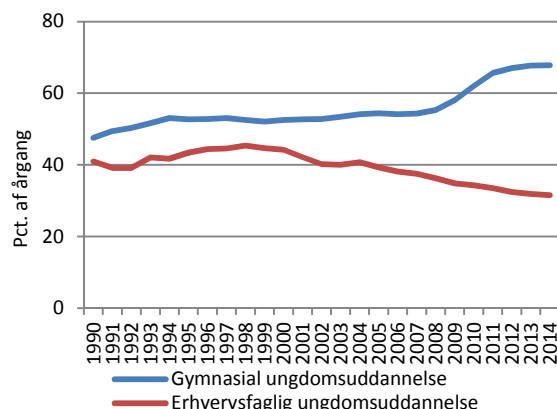
Kilde: Uni-C Statistik & Analyse (Profilmodellen)

De unges uddannelsesadfærd har ændret sig betydeligt siden 1990'erne; langt flere unge vælger en gymnasial ungdomsuddannelse og færre vælger en erhvervsfaglig ungdomsuddannelse. Andelen af en

3. Uddannelse

ungdomsårgang, der forventes at gennemføre en erhvervsfaglig ungdomsuddannelse 25 år efter 9. klasse, er reduceret med knap 14 procentpoint fra 1998 til 2014.

Figur 3.4 Andel af en ungdomsårgang, som forventes at gennemføre en gymnasial og erhvervsfaglig ungdomsuddannelse 25 år efter 9. klasse, 1990-2014

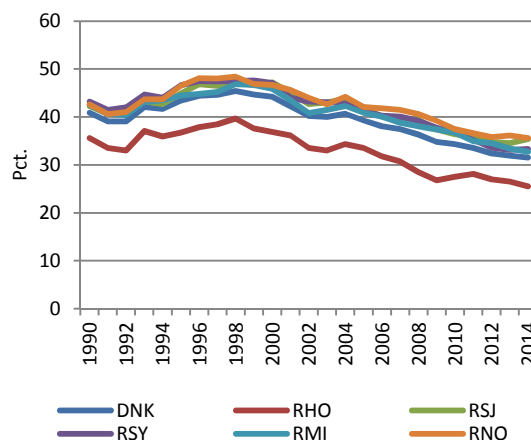

Kilde: Uni-C Statistik & Analyse (Profilmodellen)

Det er målet, at andelen af elever, der vælger en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse, skal op på 25 pct. i 2020, og andelen skal øges til mindst 30 pct. i 2025.⁷ I 2015 vælger knap 19 pct. af eleverne en erhvervsuddannelse direkte efter 9./10. klasse.

De regionale variationer i andelen af en ungdomsårgang, der forventes at gennemføre en gymnasial ungdomsuddannelse, er små. Derimod er der større regionale variationer i andelen af en ungdomsårgang, der forventes at gennemføre en erhvervsfaglig ungdomsuddannelse 25 år efter 9. klasse. I Region Nordjylland og Region Sjælland forventes 36 pct. af en ungdomsårgang at gennemføre en erhvervsfaglig ungdomsuddannelse, mens det tilsvarende kun gælder for 26 pct. i Region Hovedstaden.

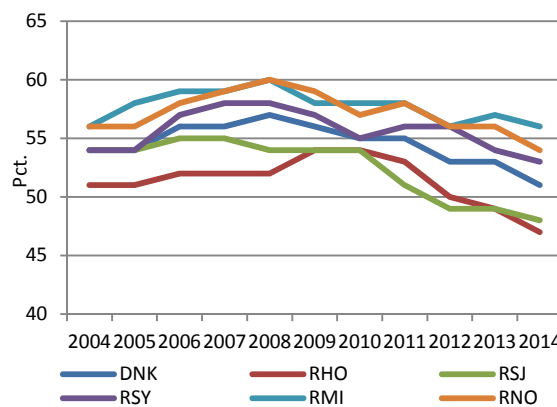
Figur 3.5 Andel af en ungdomsårgang, som forventes at gennemføre en erhvervsfaglig ungdomsuddannelse 25 år efter 9. klasse, 1990-2014

Kilde: Uni-C Statistik & Analyse (Profilmodellen)

En af de største udfordringer på erhvervsuddannelserne er det store frafald. I de tre vestdanske regioner er fuldførelsesprocenten tæt på 55 pct., mens den er under 50 pct. i de to østdanske regioner. Andelen har været faldende siden 2008. På de gymnasiale ungdomsuddannelser fuldfører ca. 85 pct. af de elever, der påbegynder en uddannelse.

Figur 3.6 Fuldførelse på erhvervsfaglige ungdomsuddannelser, 2004-2014

Anm.: Frafald defineres som andelen, der er påbegyndt en uddannelse i et givent år og ikke forventes at fuldføre. Afbrud med efterfølgende start inden 15 måneder på samme uddannelsesgruppe regnes ikke som frafald.
Kilde: Uni-C Statistik & Analyse

Målet er, at andelen af elever, der fuldfører en erhvervsuddannelse, skal stige til mindst 60 pct. i 2020 og mindst 67 pct. i 2025.

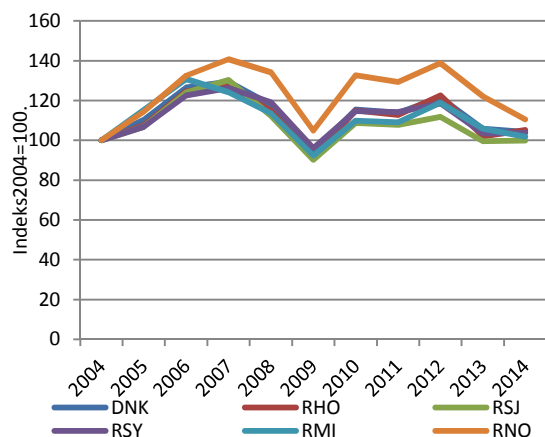
En del af frafaldsproblemet på de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser skyldes manglende praktikpladser. Antallet af indgåede praktikpladsaftaler er faldet i alle regioner fra 2012 til 2013, men har dog

⁷ <http://www.uvm.dk/Uddannelser/Erhvervsuddannelser/Skoleudvikling/Klaremaal>

3. Uddannelse

stabiliseret sig fra 2013 til 2014, bortset fra Region Nordjylland, hvor faldet er fortsat.

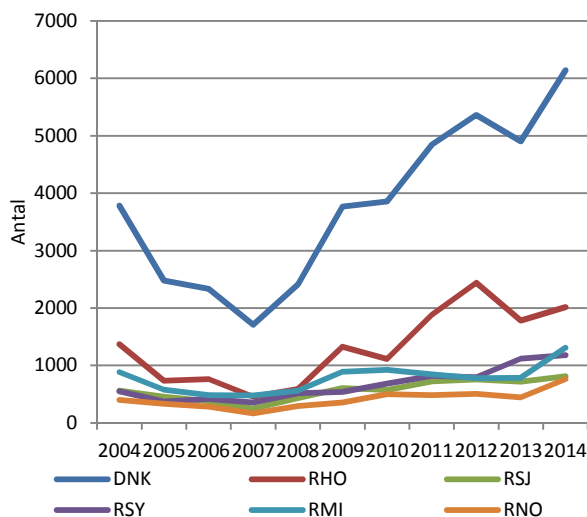
Figur 3.7 Udvikling i antal indgående praktikpladsaftaler, 2004-2014

Anm.: På grund af databrud er antallet af indgåede praktikpladsaftaler opgjort ekskl. SOSU og den pædagogiske assistent uddannelse.
Kilde: Uni-C Statistik & Analyse

Antallet af praktikpladssøgende elever er steget siden 2007, især i Region Hovedstaden, hvor antallet er mere end fordoblet.

Figur 3.8 Praktikpladssøgende, 2004-2014

Anm.: Opgørelsen af praktikpladssøgende elever er ændret pr. 1. januar 2013. Praktikpladssøgende elever defineres efter den nye metode som elever, der efter grundforløbet søger praktikplads, og ikke er i gang med et hovedforløb. Elever i gang med et hovedforløb omfatter elever med uddannelsesaftale, elever i uddannelse uden virksomhedspraktik og elever i skolepraktik.
Kilde: Uni-C Statistik & Analyse

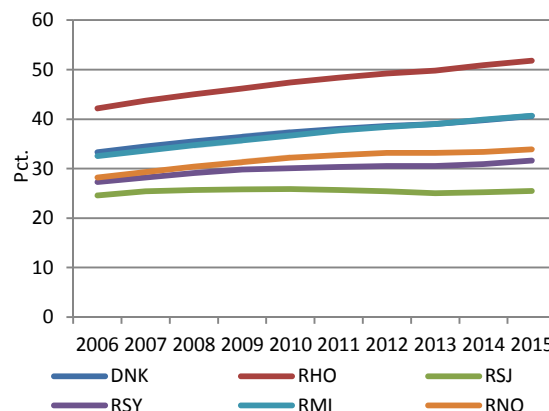
Videregående uddannelser

Andelen af 25-34-årige med en videregående uddannelse er vokset i alle fem regioner fra 2006 til 2015. Der er dog betydelige regionale forskelle i både udvik-

lingen og niveauet. Andelen af 25-34-årige med en videregående uddannelse er steget mest i Region Hovedstaden og Region Midtjylland, mens andelen kun er steget svagt i Region Sjælland.

I Region Hovedstaden har godt 50 pct. af de 25-34-årige en videregående uddannelse, mens det kun gælder for godt 25 pct. i Region Sjælland. På landsplan har ca. 40 pct. af de 25-34-årige en videregående uddannelse.

Figur 3.9 Andel 25-34-årige med en videregående uddannelse, 2006-2015

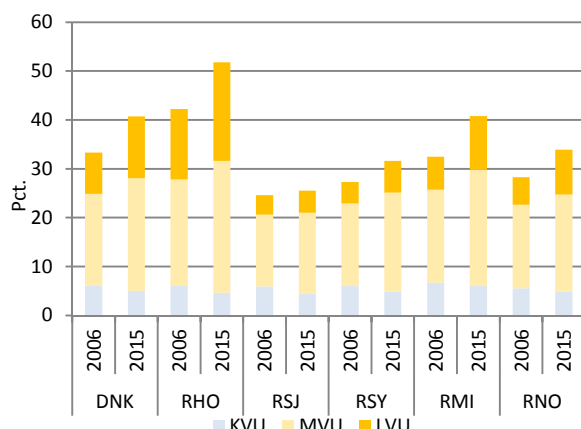

Anm.: Højeste fuldførte uddannelse er opgjort 1. oktober året før, mens alder er opgjort 1. januar i året. Indvandrere er udeladt af beregningerne, da det ikke fuldt ud er muligt at belyse indvandrernes medbragte uddannelse.
Kilde: Danmarks Statistik

Det er andelen med en mellemlang og en lang videregående uddannelse, der er vokset mest. Udviklingen er særlig tydelig i Region Hovedstaden og Region Midtjylland, mens den ikke i samme grad er synlig i Region Sjælland. I Region Hovedstaden har knap 20 pct. af de 25-34-årige en lang videregående uddannelse. Andelen af 25-34-årige med en lang videregående uddannelse er lavest i Region Sjælland (knap 5 pct.) og Region Syddanmark (knap 7 pct.).

3. Uddannelse

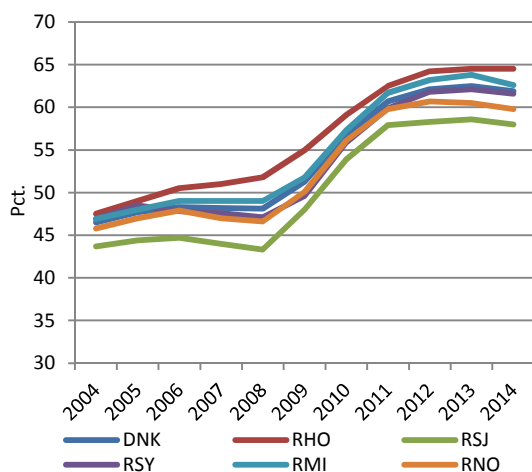
Figur 3.10 Andel 25-34-årige med en videregående uddannelse, 2006 og 2015

Anm.: Højeste fuldførte uddannelse er opgjort 1. oktober året før, mens alder er opgjort 1. januar i året. Indvandrere er udeladt af beregningerne, da det ikke fuldt ud er muligt at belyse indvandrernes medbragte uddannelse
Kilde: Danmarks Statistik

I Region Sjælland forventes ca. 58 pct. af en ungdomsårgang at gennemføre en videregående uddannelse 25 år efter 9. klasse, mens det er knap 65 pct. i Region Hovedstaden. I de øvrige regioner er andelen mellem 60 og 63 pct.

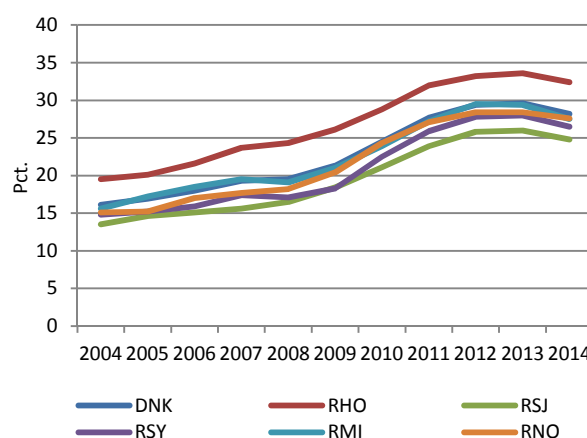
Figur 3.11 Andel der forventes at gennemføre en videregående uddannelse 25 år efter 9. klasse, 2004-2014

Kilde: Uni-C Statistik & Analyse (Profilmodellen)

Særligt andelen, der forventes at gennemføre en lang videregående uddannelse, er vokset, dog er andelen faldet det seneste år i alle regioner.

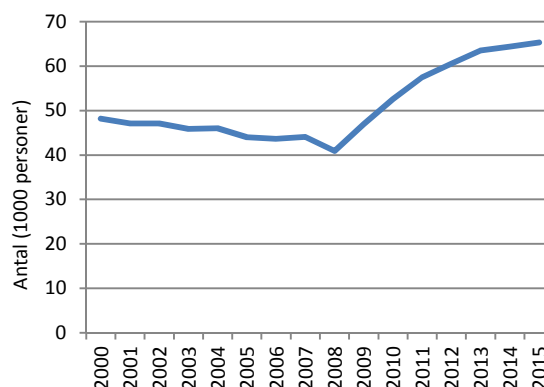
Figur 3.12 Andel der forventes at gennemføre en lang videregående uddannelse 25 år efter 9. klasse, 2004-2014

Kilde: Uni-C Statistik & Analyse (Profilmodellen)

Antallet af unge, der optages på en videregående uddannelse, er vokset betydeligt i de seneste år.

Figur 3.13 Antal tilbudte optag på videregående uddannelser, 2000-2015

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Der er i 2015 optaget 1.118 studerende flere end i 2014, svarende til 2 pct. flere.⁸ Den samlede vækst dækker over, at en del uddannelsesinstitutioner har øget optaget, mens det er reduceret på andre. Optaget er steget i alle regioner undtagen Region Nordjylland, hvor antallet af optagne er uændret fra 2014. Den største vækst ses i Region Syddanmark med en stigning på 3 pct.

⁸ Kilde: Optag 2015. Uddannelses- og Forskningsministeriet.

4. Innovation, forskning og udvikling

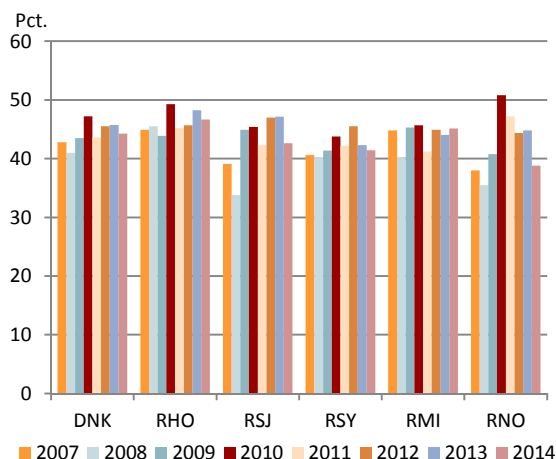
Virksomhedernes forskning, udvikling og innovation

Innovation er en vigtig drivkraft for vækst og beskæftigelse. Ny viden og idéer kan omsættes til kommerciel værdi for samfundet, når virksomheder indfører nye produkter, processer, organisationsformer eller markedsføringsmetoder.

Innovation i danske virksomheder

I 2012-2014 var ca. 44 pct. af virksomhederne på landsplan innovative, hvilket er et lille fald i forhold til 2011-2013. Alle regioner bortset fra Region Midtjylland har oplevet et fald fra 2013 til 2014. Generelt er der ikke stor forskel på andelen af innovative virksomheder på tværs af regionerne, men den højeste andel findes i Region Hovedstaden (47 pct.), mens Region Nordjylland har den laveste andel (39 pct.).

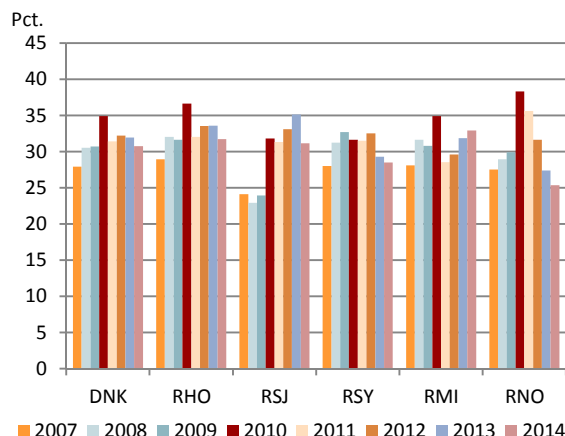
Figur 4.1 Innovative virksomheder, 2007-2014

Anm.: Andel virksomheder, der har udført produkt-, proces, organisations og/eller markedsføringsinnovation inden for de sidste 3 år. Fx dækker 2007 perioden 2005-2007. Surveydata, opgjort på hovedsæde.
Kilde: Danmarks Statistik

I perioden 2012-2014 introducerede knap 31 pct. af virksomhederne et nyt produkt og/eller en ny proces. Også her er andelen faldet fra 2013 til 2014 i alle regioner, bortset fra Region Midtjylland. Andelen er højest i Region Midtjylland (33 pct.) og lavest i Region Nordjylland (25 pct.).

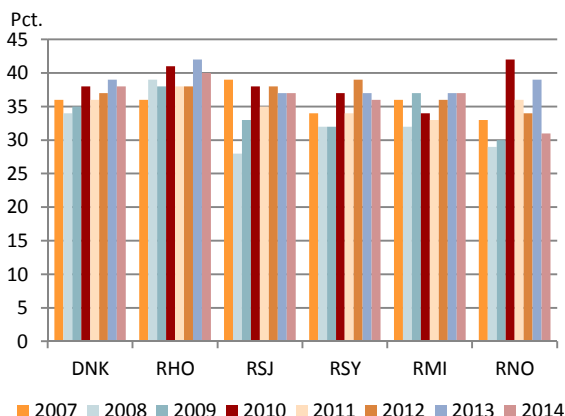
Figur 4.2 Produkt- og/eller procesinnovative virksomheder, 2007-2014

Anm.: Andel virksomheder, der har udført produkt- og/eller procesinnovation inden for de sidste 3 år. Fx dækker 2007 perioden 2005-2007. Surveydata, opgjort på hovedsæde.
Kilde: Danmarks Statistik

Andelen af organisations- og/eller markedsføringsinnovative virksomheder i Danmark var i 2014 på ca. 38 pct. Andelen er højest i Region Hovedstaden (40 pct.) og lavest i Region Nordjylland (31 pct.).

Figur 4.3 Organisations- og/eller markedsføringsinnovative virksomheder, 2007-2014

Anm.: Andel virksomheder, der har udført organisations- og/eller markedsføringsinnovation inden for de sidste 3 år. Fx dækker 2007 perioden 2005-2007. Surveydata, opgjort på hovedsæde.
Kilde: Danmarks Statistik

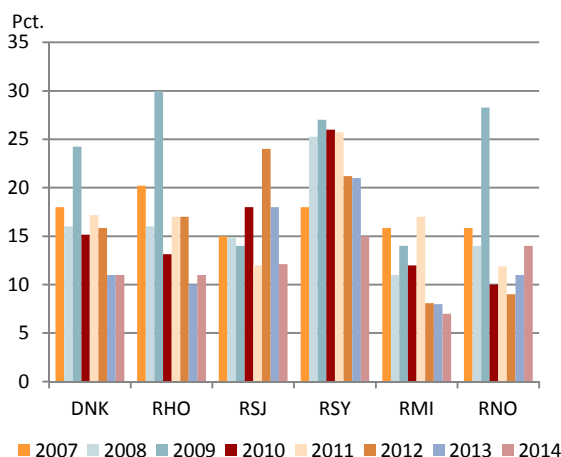
Omsætning fra nye varer og tjenester

En indikator for, hvor gode de innovative virksomheder er til at omsætte innovation til kommerciel succes, er omsætningsbidraget fra nye varer og tjenesteydelser. Denne indikator skal tolkes forsigtigt, da den varierer en del fra periode til periode. I 2014 udgjorde omsætningen fra nye varer og tjenesteydelser ca. 11 pct. af de innovative virksomheders samlede omsæt-

4. Innovation, forskning og udvikling

ning på landsplan. Det dækker over betydelige regionale variationer, fra 7 pct. i Midtjylland til 15 pct. i Syddanmark.

Figur 4.4 Nyudviklede varer og tjenesteydelsers andel af innovative virksomheders samlede omsætning, 2007-2014

Anm.: Omsætning fra nye produkter i forhold til samlet omsætning i produktinnovative virksomheder. Surveydata, opgjort på hovedsæde.
Kilde: Danmarks Statistik

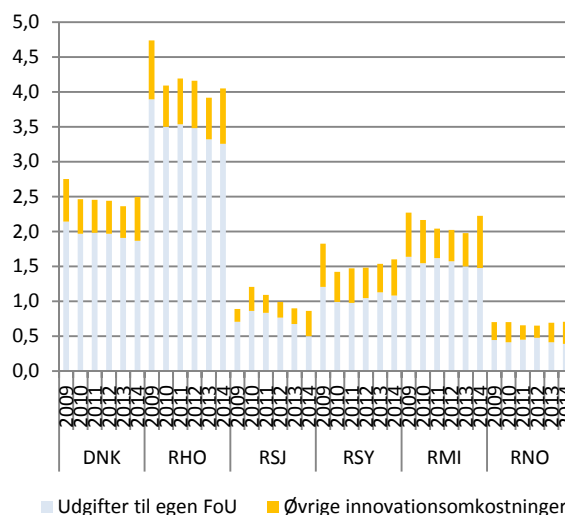
Investeringer i forskning, udvikling og innovation

Erhvervslivets investeringer i forskning og udvikling er afgørende for udviklingen af nye produkter eller maskiner og metoder, der kan effektivisere arbejdsprocesser. I 2014 udgjorde de samlede private investeringer i forskning og udvikling på landsplan knap 2 pct. af BNP.⁹ Det dækker over store regionale variationer fra 3,3 pct. i Region Hovedstaden til 0,4 pct. i Region Nordjylland. I alle regioner har de private investeringer i forskning og udvikling været stort set konstante eller svagt faldende de seneste år.

Ikke alle innovationsudgifter er rene forsknings- og udviklingsudgifter. Det gælder fx indkøb af avancerede maskiner, udstyr eller software til frembringelse af nye produkter eller produktionsprocesser, køb af eksterne varemærker, designs m.v. samt aktiviteter og tekniske forberedelser til introduktion af nye produkter eller arbejdsgange. Disse udgifter udgør ca. 20 pct. af de samlede investeringer i forskning, udvikling og innovation, og der er ikke de store regionale variationer i denne andel.

⁹ OECD-gennemsnittet for private investeringer i forskning og udvikling var i 2013 (seneste dataår) 1,3 pct. af BNP.

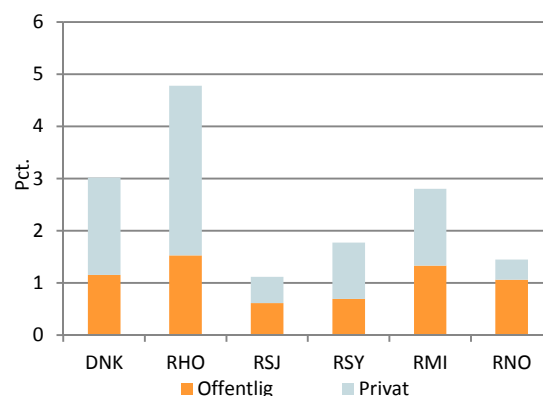
Figur 4.5 Private investeringer i innovation, forskning og udvikling i procent af BNP, 2009-2014

Anm.: Surveydata, opgjort på hovedsæde.
Kilde: Danmarks Statistik

De offentlige investeringer i forskning og udvikling udgør 1,15 pct. af BNP, og er betydeligt større i Region Hovedstaden end i de øvrige regioner. De private investeringer varierer mere end de offentlige på tværs af regionerne.

Figur 4.6 Private og offentlige investeringer i forskning og udvikling i procent af BNP, 2014

Anm.: Surveydata, opgjort på hovedsæde (for privat f&u). Foreløbige tal.
Kilde: Danmarks Statistik

Den regionale fordeling af innovative virksomheder og udgifter til forskning og udvikling skal tolkes med et vist forbehold. Innovationer og udgifter til forskning og udvikling tilskrives således hovedsædet i en virksomhed, uanset hvor i landet selve innovationen eller forsknings- og udviklingsaktiviteten har fundet sted.

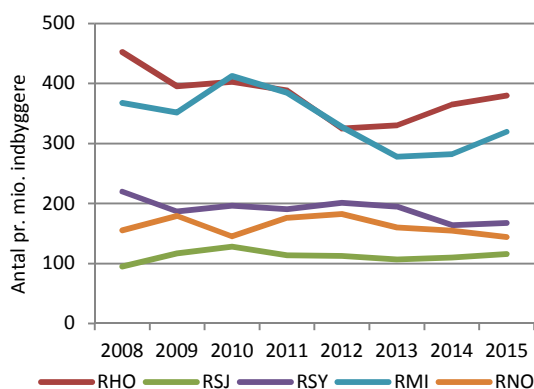
4. Innovation, forskning og udvikling

Mange hovedsæder er placeret i Hovedstaden. Andelen af innovative virksomheder og investeringer i forskning og udvikling kan derfor være overvurderet i Region Hovedstaden, idet en del af aktiviteterne kan have fundet sted på arbejdspladser i andre regioner.

Patenter og varemærker

Tekniske nyskabelser er ofte resultatet af forsknings- og udviklingsprojekter. Disse nyskabelser kan virksomhederne beskytte ved hjælp af patenter. Antallet af patentansøgninger kan bruges som en indikator for omfanget af teknologiske nyskabelser. Ikke-teknologiske nyskabelser kan beskyttes med registrerede varemærker og designrettigheder.

Figur 4.7 Nationale patentansøgninger, 2008-2015

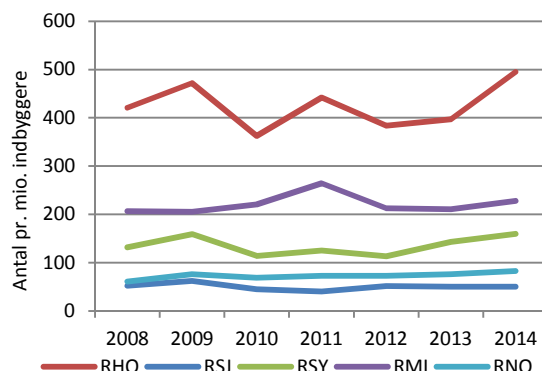

Kilde: Patent- og Varemærkestyrelsen

Antallet af nationale patentansøgninger pr. mio. indbygger er væsentlig større i Region Hovedstaden og Region Midtjylland end i de øvrige regioner.¹⁰ Efter en periode med fald i begge regioner er antallet steget igen de senere år. I de øvrige regioner er antallet stagnerende eller faldende.

¹⁰ Ligesom for tallene fra innovationsundersøgelsen gælder, at tallene vedr. patenter og varemærker skal tolkes med et vist forbehold, da ansøgningerne opgøres på virksomhedens hovedsæde.

Figur 4.8 Europæiske patentansøgninger, 2008-2014

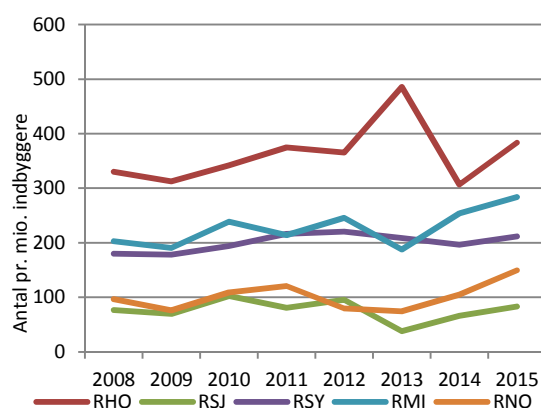
Anm.: Forskellen mellem RVK-data og de regionaliserede data er, at RVK-data bliver hentet på EPO's hjemmeside og består af EP-ansøgninger fordelt efter ansøgers nationalitet første gang, de søger hos EPO. Data stammer fra EPO's database, som ikke kan regionaliseres. De regionaliserede data består af data på de danske ansøgere, der efter EPO's sagsbehandling nu er nået til det tidspunkt, hvor de skal validere deres EP-ansøgning i Danmark.

Kilde: Patent- og Varemærkestyrelsen

Antallet af europæiske patentansøgninger pr. mio. indbygger er – ligesom de nationale ansøgninger – betydeligt højere i Region Hovedstaden og Region Midtjylland end i de øvrige regioner. Antallet er steget kraftigt i Region Hovedstaden det seneste år, mens de øvrige regioner har oplevet mere moderate stigninger.

Når ikke-teknologiske innovationer skal beskyttes, kan varemærker benyttes. De regionale forskelle på EU-varemærker ligner dem for nationale patentansøgninger og europæiske patentansøgninger. Alle regioner har oplevet en stigning i antallet af EU-varemærkeansøgninger pr. mio. indbygger det seneste år.

Figur 4.9 Europæiske varemærkeansøgninger, 2008-2015

Anm.: Kun ansøgninger med dansk første ansøger er medtalt. Summen af de regionale opgørelser kan afvige fra de nationale opgørelser, da disse ikke er opgjort på samme tidspunkt.

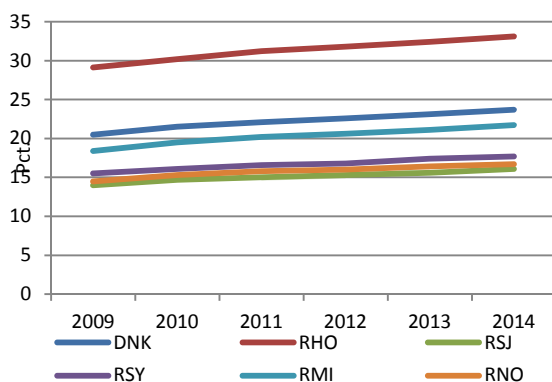
Kilde: Patent- og Varemærkestyrelsen

4. Innovation, forskning og udvikling

Innovative og højtuddannede medarbejdere

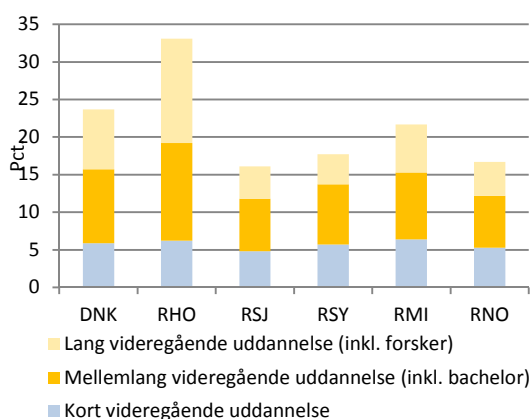
Effekten fra stigende uddannelsesniveau på væksten i samfundet afhænger af, hvilke uddannelser der fuldføres, og i hvor høj grad de uddannede finder beskæftigelse i den private sektor. Andelen af beskæftigede i den private sektor med en videregående uddannelse er ca. 24 pct. De fordeler sig med 6 pct. med en kort videregående uddannelse, 10 pct. med en mellemlang videregående uddannelse og 8 pct. med en lang videregående uddannelse. Andelen med en videregående uddannelse varierer betydeligt på tværs af regioner. Således har 33 pct. af de privatansatte i Region Hovedstaden en videregående uddannelse, mens det kun gælder 16-17 pct. i regionerne Sjælland, Syddanmark og Nordjylland. Andelen har været svagt stigende i samtlige regioner de seneste år.

Figur 4.10 Andel privatansatte med videregående uddannelse, 2009-2014

Kilde: Danmarks Statistik

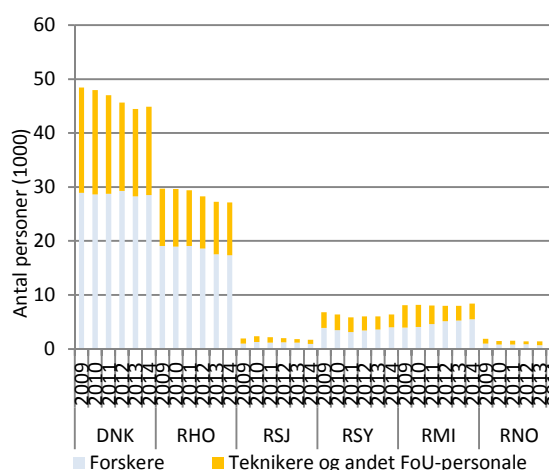
Figur 4.11 Andel privatansatte med videregående uddannelse, 2014

Kilde: Danmarks Statistik

Antallet af ansatte beskæftiget med forskning og udvikling er faldet fra 2008 til 2013 på landsplan, men steget svagt fra 2013 til 2014. Region Syddanmark og Region Midtjylland har modsat de øvrige regioner oplevet en stigning fra 2011 til 2014. Der er klart flest personer beskæftiget med forskning og udvikling i Region Hovedstaden. Det gælder såvel forskere som teknikere og andet FoU-personale.

Figur 4.12 Personer beskæftiget med forskning og udvikling, 2009-2014

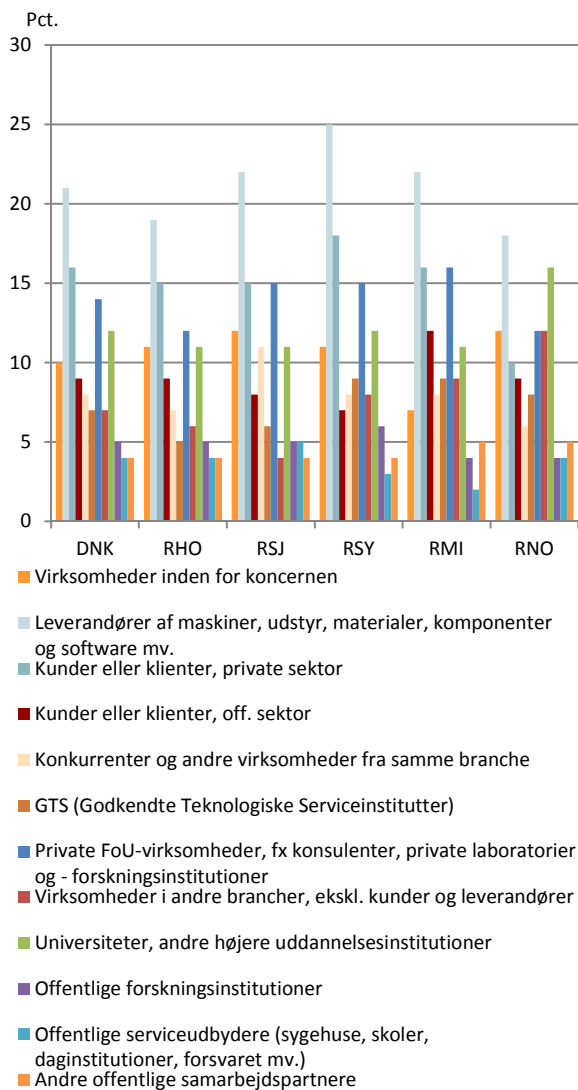
Anm.: Surveydata, opgjort på hovedsæde.
Kilde: Danmarks Statistik

Samspil om innovation

Innovation skabes ofte i samspil med kunder, leverandører, konkurrenter, videninstitutioner m.v. I alle regioner er de vigtigste samarbejdspartnere for de innovative virksomheder leverandører af maskiner, udstyr, materialer mv. fulgt af kunder/klienter fra den private sektor samt private FoU-virksomheder. På landsplan samarbejder 12 pct. af de innovative virksomheder med universiteter (16 pct. i Region Nordjylland).

4. Innovation, forskning og udvikling

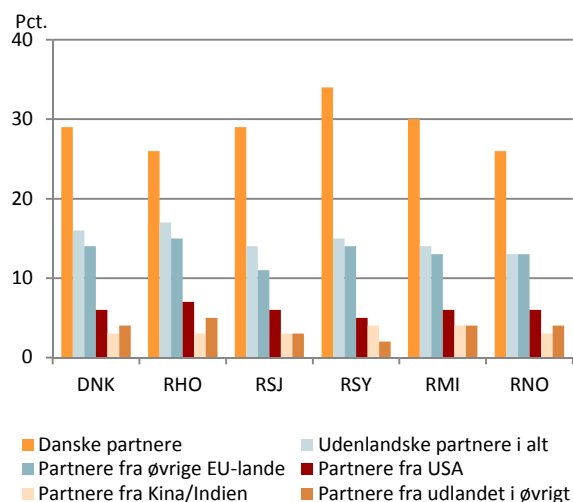
Figur 4.13 Samarbejde om innovation fordelt på aktører, 2014

Anm.: Andel af innovative virksomheder, som samarbejder med de forskellige aktører. Surveydata, opgjørt på hovedsæde.
Kilde: Danmarks Statistik

Når det gælder samspil med udenlandske aktører, er der flest innovative virksomheder i Region Hovedstaden, der baserer deres innovation herpå. Der samarbejdes fortrinsvis med partnere fra de øvrige EU-lande, fulgt af USA.

Figur 4.14 Andel innovative virksomheder, der er engageret i innovationssamarbejde i udlandet, 2014

Anm.: Surveydata, opgjørt på hovedsæde.
Kilde: Danmarks Statistik

5. Iværksættere og vækstvirksomheder

Iværksættere og vækstvirksomheder

Etablering og udvikling af nye virksomheder bidrager til øget produktivitet. Nye virksomheder er ofte innovative og udfordrer de eksisterende virksomheder til at forny sig og øge produktiviteten.

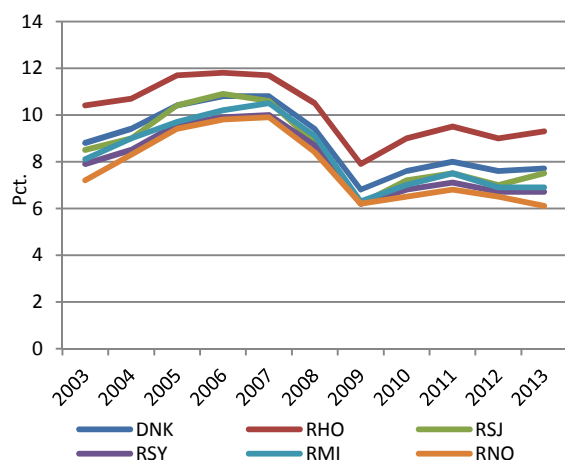
Samtidig bidrager nye og eksisterende virksomheder, der kommer ind i solide vækstforløb, betydeligt til jobskabelsen.

Nyetablerede virksomheder

Hvert år etableres mellem 17.000 og 24.000 nye virksomheder i Danmark. Etableringsraten er højest i Region Hovedstaden, hvor nyetablerede virksomheder i 2013 udgjorde godt 9 pct. af alle aktive virksomheder. Etableringsraten i Region Sjælland er på niveau med landsgennemsnittet, mens etableringsraten i de øvrige regioner ligger lidt under landsgennemsnittet.

I 2012, som er det seneste år, hvor der findes internationalt sammenlignelige data, var Danmark blandt de fem OECD-lande med de højeste etableringsrater.¹¹

Figur 5.1 Etableringsraten, 2003-2013

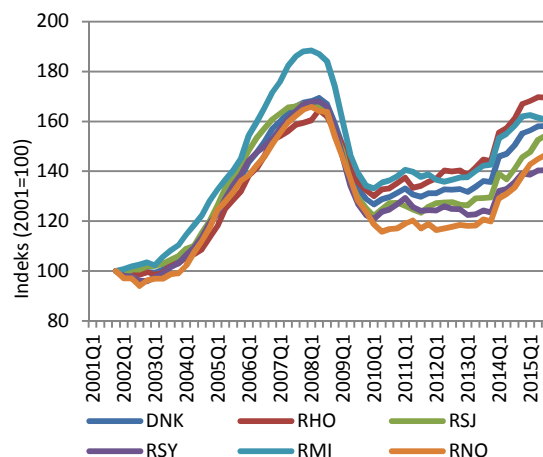
Anm.: Antal virksomheder, som har været aktive under ét år, sat i forhold til alle aktive virksomheder.
Kilde: Danmarks Statistik

De seneste tal for etableringsraten går kun frem til 2013. CVR-registreringerne kan derimod følges frem til 3. kvartal 2015 og giver dermed et mere aktuelt billede af iværksætteraktiviteten.¹² Antallet af CVR-registreringer er vokset i alle regioner siden 2013.

¹¹ Regeringen: Redegørelse om vækst og konkurrenceevne (2016).

¹² Et nyt CVR-nummer tæller kun med i etableringsraten, hvis der reelt er tale om en ny virksomhed (ikke blot skift i fx ejerform), og hvis virksomheden har et vist minimum af økonomisk aktivitet.

Figur 5.2 Tilgang af nye virksomheder, 4. kvartal 2001-3. kvartal 2015

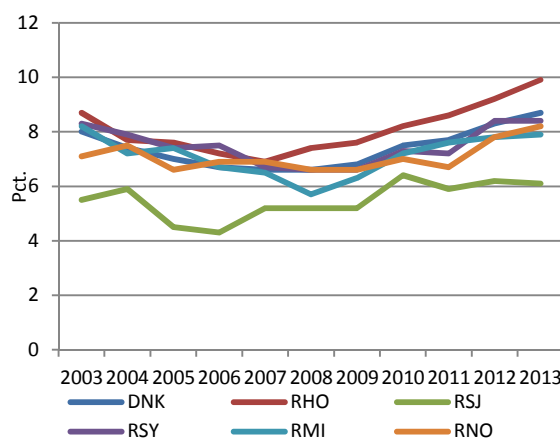
Anm.: Glidende gennemsnit over de seneste 4 kvartaler. Databrud før 2007 pga. strukturreform.
Kilde: Erhvervsstyrelsen

Eksport i nyetablerede virksomheder

Danmark er en lille åben økonomi med en stor samhandel med udlandet. Nye virksomheders evne til at konkurrere på de internationale markeder er derfor vigtig for, at virksomhederne kan komme ind i solide vækstforløb.

Andelen af nye virksomheder, der eksporterer inden for det første år, er vokset i Region Hovedstaden og Region Nordjylland i det seneste år, mens andelen er tæt på uændret i øvrige regioner. Andelen af nyetablerede virksomheder med eksport er lidt højere i Region Hovedstaden og lidt lavere i Region Sjælland i forhold til de øvrige regioner.

Figur 5.3 Nyetablerede danske virksomheder med eksport, 2003-2013

Anm.: Andelen af nyetablerede virksomheder i Danmark med eksport i etableringsåret ud af det samlede antal nye virksomheder. Virksomheder inden for bygge-anlæg er ikke medtaget, da de sjældent har eksport og etableringer af disse er meget konjunkturfølsom.
Kilde: Danmarks Statistik

5. Iværksættere og vækstvirksomheder

Vækstiværksættere

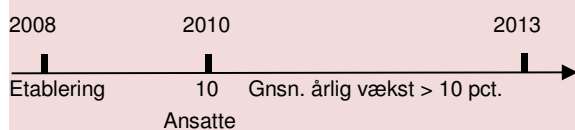
Nye og eksisterende virksomheder, der kommer ind i solide vækstforløb, spiller en vigtig rolle for jobskabelsen.

Vækstiværksættere og vækstvirksomheder skaber flere job end andre nye virksomheder og bidrager samtidig til dynamik og øget produktivitet.

Boks 5.1 Definition af vækstiværksættere og vækstvirksomheder

Vækstvirksomheder defineres som virksomheder, der har mindst 10 ansatte, og som i en periode på tre år har en gennemsnitlig årlig vækst i antal ansatte på mindst 10 pct. Der er ikke et alderskrav til virksomheder.

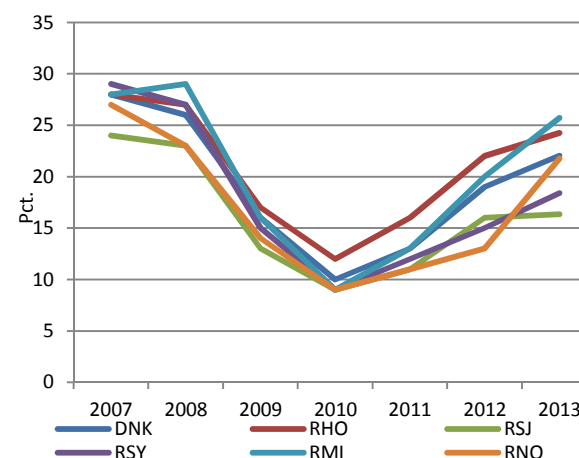
Vækstiværksættere defineres som virksomheder, der er højst fem år gamle og som i løbet af de første to leveår opnår mindst 10 ansatte. I de efterfølgende tre år skal virksomhederne have en gennemsnitlig årlig vækst i antal ansatte på mindst 10 pct. I dette kapitel anvendes en tillempet dansk definition med et krav på mindst 5 ansatte efter to år for at kunne lave en regional fordeling.

Kilde: Erhvervsstyrelsen

Det absolutte antal vækstiværksættere er faldet lidt de seneste år som følge af den økonomiske krise. Imidlertid er andelen af nye virksomheder med over 5 ansatte, der udvikler sig til vækstiværksættere, vokset betydeligt i alle fem regioner fra 2010 til 2013. I 2013 er andelen af vækstiværksættere lidt højere i Region Midtjylland og Region Hovedstaden i forhold til de øvrige regioner.

Figur 5.4 Andel vækstiværksættere (5+), 2007-2013

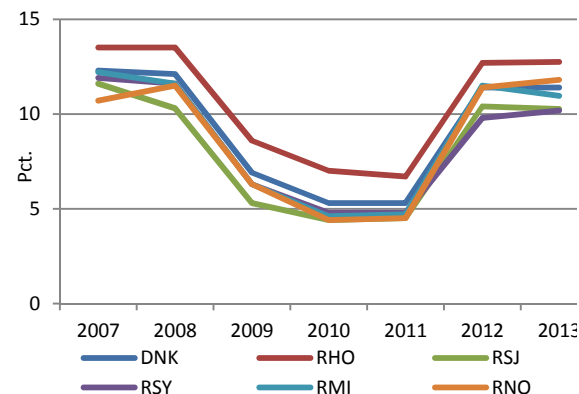

Anm.: Se definition i boks 5.1. Vækstiværksættere er sat i pct. af samtlige aktive virksomheder, der er 1-2 år gamle og har mindst 5 ansatte i startåret af vækstperioden.
Kilde: Danmarks Statistik.

Vækstvirksomheder

Vækstvirksomheder kan være både nyetablerede og ældre virksomheder. Andelen af virksomheder, der udvikler sig til vækstvirksomheder, er vokset i alle regioner fra 2011 til 2013. Region Hovedstaden har den højeste andel af vækstvirksomheder, mens andelen er lidt under landsgennemsnittet i Region Sjælland og Region Syddanmark. På landsplan er det godt 11 pct. af virksomhederne, der udvikler sig til vækstvirksomheder, hvilket placerer Danmark lidt over OECD-gennemsnittet, men lidt efter de lande, der klarer sig bedst (bl.a. Sverige).¹³

Figur 5.5 Andel vækstvirksomheder (10+), 2007-2013

Anm.: Vækstvirksomheder defineres som virksomheder, som uanset alder har haft en gennemsnitlig årlig vækst i antal ansatte på mindst 10 pct. over en treårig periode. 2013 er slutåret for den treårige vækstperiode. Antallet af vækstvirksomheder er sat i forhold til antallet af virksomheder med 10 ansatte eller flere i 2010.
Kilde: Danmarks Statistik.

¹³ Regeringen: Redegørelse om vækst og konkurrenceevne (2016).

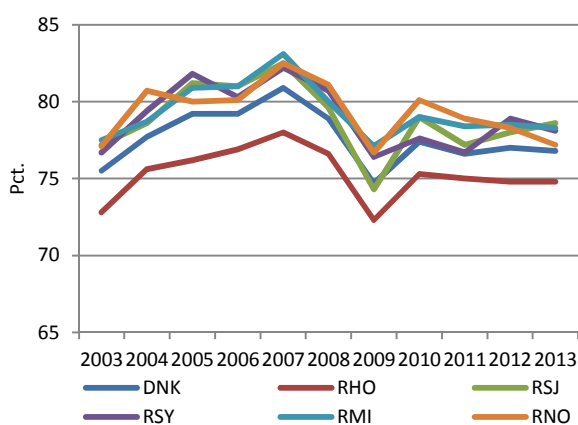
5. Iværksættere og vækstvirksomheder

Nye virksomheders overlevelse

Etableringen af nye virksomheder bidrager til at skabe dynamik og udvikling i økonomien. Selvom de nye virksomheder ofte er mere innovative og produktive end eksisterende virksomheder, er det ikke alle ny-etablerede virksomheder, der overlever det første år.

Andelen af nye virksomheder, der overlever det første år, er tæt på uændret fra 2010 til 2013. Overlevelseshastigheden er lidt lavere i Region Hovedstaden end i de øvrige regioner. Dette afspejler muligvis den forholdsvis høje etableringsrate i Region Hovedstaden.

Figur 5.6 Andel nye virksomheder, der eksisterer et år efter etableringen, 2003-2013

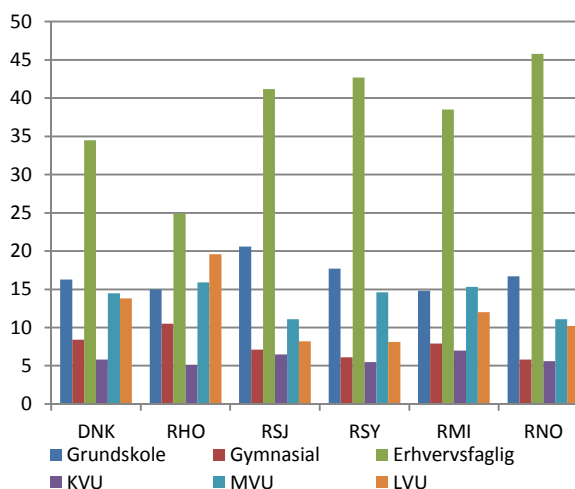
Kilde: Danmarks Statistik

Iværksætterkompetencer

Iværksættere med formel erhvervskompetencegivende uddannelse er typisk mere produktive og har bedre mulighed for at overleve med deres virksomhed.¹⁴

I Region Hovedstaden har ca. 40 pct. af iværksætterne en videregående uddannelse, hvoraf knap halvdelen har en lang videregående uddannelse. I de øvrige regioner er andelen med en videregående uddannelse noget lavere, mens flere har en erhvervsfaglig uddannelse. Iværksætterne er generelt højere uddannet end resten af befolkningen.

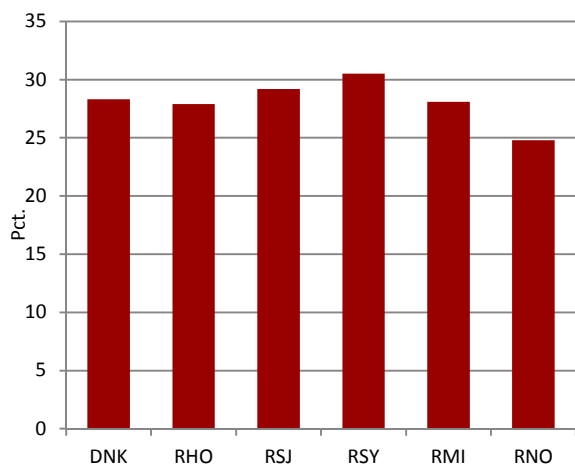
Figur 5.7 Iværksættere fordelt på uddannelsesniveau, 2013

Kilde: Danmarks Statistik

Iværksættere, der etablerer virksomhed i en branche, de på forhånd har erfaring med, har større sandsynlighed for at få succes med deres virksomhed. Der er ikke de store regionale variationer i andel iværksættere med erfaring inden for den branche, de starter virksomhed i. Generelt har 25-30 pct. af iværksætterne brancheerfaring.

Figur 5.8 Andel iværksættere med brancheerfaring, 2013

Kilde: Danmarks Statistik

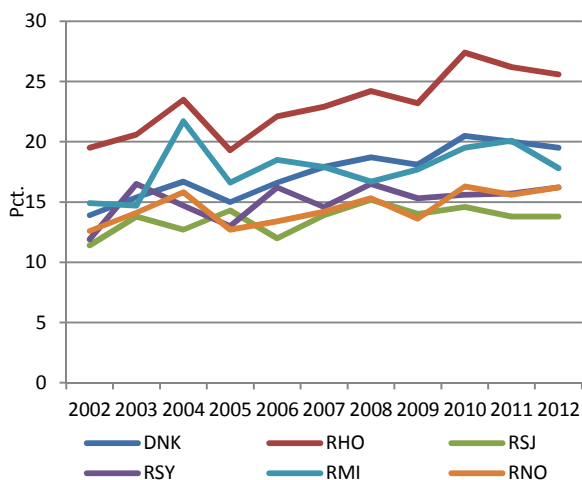
Højtkvalificeret arbejdskraft i nye virksomheder

Produktiviteten i nye virksomheder afhænger bl.a. af de ansattes uddannelsesniveau. Andelen af ansatte i nye virksomheder med en videregående uddannelse er faldet i Region Hovedstaden og Region Midtjylland fra 2011 til 2012. I de øvrige regioner er andelen tæt på uændret.

¹⁴ Erhvervs- og Byggestyrelsen: Vækst og dynamik i nye virksomheder, 2005.

5. Iværksættere og vækstvirksomheder

Figur 5.9 Andel ansatte med videregående uddannelse i nye virksomheder (0-1 år), 2002-2012

Kilde: Erhvervsstyrelsen og Danmarks Statistik

Adgang til kapital

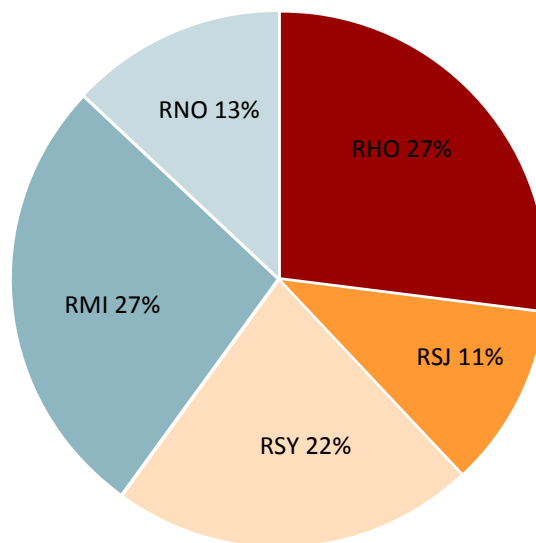
Iværksætteres adgang til finansiering har stor betydning for muligheden for opstart, vækst og ny forretningsudvikling.

Vækstfonden er en af de få solide kilder til viden om adgangen til finansiering for iværksættere og innovative virksomheder på regionalt niveau. De nyeste nøgletal for Vækstfondens investeringer, lån og kauti-
oner til danske virksomheder er fra december 2015.

I løbet af 2015 har 807 virksomheder fået medfinansiering fra Vækstfonden for et samlet beløb på 2.152 mio. kr., svarende til en stigning på over 550 mio. kr. i forhold til 2014. 455 virksomheder har fået lån med vækstkaution for et samlet lånebeløb på 470 mio. kr. 299 virksomheder har fået lån eller garanti via Vækstfonden for et samlet beløb på 1.231 mio. kr. 90 virksomheder har fået egenkapital fra Vækstfonden for et samlet beløb på 451 mio. kr.

Målt på antal virksomheder tegner Region Hovedstaden og Region Midtjylland sig hver for 27 pct. af alle lån og kauti-
oner, mens 22 pct. af virksomhederne kommer fra Region Syddanmark.

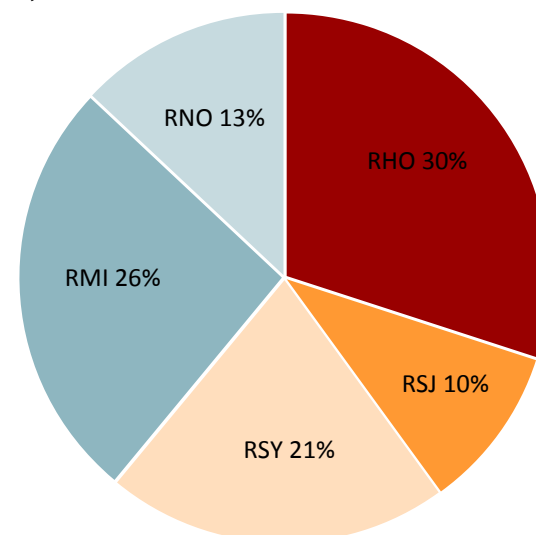
**Figur 5.10 Antal virksomheder, der har modtaget lån og kauti-
oner fordelt på regioner, 2015**

Kilde: Vækstfonden

Når der ses på de samlede aktiviteter, tegner Region Hovedstaden sig for ca. 30 pct. af virksomhederne, mens Region Midtjyllands andel udgør 26 pct. 21 pct. af virksomhederne kommer fra Region Syddanmark, mens 13 pct. kommer fra Region Nordjylland. Region Sjællands andel udgør 10 pct.

**Figur 5.11 Antal virksomheder, der har modtaget lån, kauti-
oner og investeringer fordelt på regioner, 2015**

Kilde: Vækstfonden

Der er en række områder, hvor Danmark står over for betydelige udfordringer, hvis væksten skal styrkes. Det gælder bl.a. den svage produktivitsvækst, et indsnævret uddannelsesforspring, for få nye vækstvirksomheder og for få innovative virksomheder. En målrettet lokal og regional indsats kan medvirke til at styrke væksten i hele landet.

De regionale rammevilkår er forhold, som de regionalpolitiske aktører direkte eller indirekte kan påvirke med deres erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsespolitik, fx samspillet mellem uddannelses-/videninstitutioner og erhvervslivet i regionen eller rådgivningsindsatsen til iværksættere. Rammevilkårene kan forbedres gennem konkrete initiativer, heriblandt strukturfondsfinansierede projekter.

Målesystemet

Redegørelsen belyser de danske regioners præstationer og rammevilkår på fem områder, der beskrives i hvert sit kapitel. Temaerne er følgende:

1. Velstand, produktivitet og arbejdsudbud
2. Arbejdsmarked
3. Uddannelse
4. Forskning, udvikling og innovation
5. Iværksætter og vækstvirksomheder

Målingerne foretages med en række indikatorer, og der fokuseres på forhold, hvor de regionale og lokale aktører kan gøre en forskel – konkurslovgivning, konkurrencelovgivning, uddannelsesstøtte mv., som er ens fra region til region, indgår således ikke.

Indikatorerne er i videst muligt omfang sammenfaldende med indikatorerne i regeringens nationale Redegørelse om vækst og konkurrenceevne (2016). Det sikrer, at regionerne også kan se deres placering i en international sammenhæng. I forhold til sammenligning med tidligere år er nogle nye indikatorer blevet udviklet, som bedre belyser konkurrenceevnen. Andre indikatorer foreligger der ikke længere opdaterede data for. Fx kan en indikator være udgået, fordi de undersøgelser, der ligger til grund for den, ikke længere gennemføres. I disse tilfælde er det forsøgt at inkludere alternative indikatorer i stedet.

Sådan udvælges data

Relevans, målbarhed og bred anerkendelse er bærende principper for valg af indikatorer. Indikatorerne er desuden udvalgt, så de så vidt muligt giver et dækkende billede af hvert af områderne. Det er en generel udfordring, at det regionale datagrundlag er mindre detaljeret og mindre aktuelt end det nationale datagrundlag.

Størstedelen af indikatorerne er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik, men der er også indhentet oplysninger fra virksomhederne (bl.a. om deres innovationer og innovationssamarbejde) og fra borgerne (bl.a. om deres iværksætterlyst). Spørgeskemadata skal generelt tolkes mere forsigtigt end registerdata. Kilder til de enkelte indikatorer fremgår af figurer og tabeller. Der er så vidt muligt set bort fra andre mere usikre interviewbaserede oplysninger.

Data stilles til rådighed

Hovedparten af data kan hentes på Erhvervsstyrelsens regionale statistikbank REG.STAT. på www.regionalt.dk. Her er også supplerende indikatorer inden for visse områder. Der er også mulighed for at danne egne figurer på baggrund af tallene.

Sammenvejning

Den umiddelbart mest tilgængelige afrapportering af hele målesystemet ville bestå i ét samlet tal for regionernes konkurrenceevne, så de kan benchmarkes mod hinanden. Det vurderes imidlertid ikke at være hensigtsmæssigt. Årsagen hertil er, at der ikke findes en faglig korrekt og dermed bredt accepteret metode til sammenvejning af de mange indikatorer til ét tal.

Regionskoder

RHO	Region Hovedstaden
RSJ	Region Sjælland
RSY	Region Syddanmark
RMI	Region Midtjylland
RNO	Region Nordjylland
DNK	Hele landet

Erhvervsstyrelsen
Regional Udvikling
Vejsøvej 29
8600 Silkeborg
Tlf.: 35 29 10 00
erst@erst.dk
www.regionalt.dk